

GRANITO PUSKA

Feliciano Peláez Arregi

—Benetan beti miretsi izan ditudala gora begirutzen duten artzai jakitsuak, eta amona Prantxiska. Baita eguraldiren gizonak. Ala hau bestearen aurretik.

Igande eguzkitsu batez arratsaldeko bostetan jaiο nintzen. Farrez eta irribarrez munduari eguzkia.

Ekix gazte apala zen, hertsatua, atzera botata. Agerian hala zirudien behintzat, baina bere zain hertsia eta mugatuetatik zebilen odol gorri-gorri lodi usu indartsua korrika, oso korrika eta bueltaka zebilen Romara bakarrik daraman bi bideetako autopistan. Eroa bezala irtenbiderik ezin aurki gorputzaren guztia betetzen zuen zabaltzen zen airnena bezala bere indarkerian arintasunean loditasunean sarritasunean usutasunean energiak bateta bizi-bizi zen, azkar.

Baina norabiderik eza... ez bait zuen nora jo esan ziokeen adimen ahalmentsu eta miragarritsurik.

Zerebru ezkontuaren zati txokoan txikia ezik; hura zen basamortu, ideien ideologiaren errealitate objektibo ez den existitzen kontrajarzailea, disakordiotzailea. Hor, oztopo boro bil iraganezina, konzentrazio zelai hertsia zuen odolak, ezin zen bada pasa. Eta hotza zen hor nagusi, izotzak egiten

zuen den-dena zuri; ezerezko txuri, txuri, txuri, esperantzarik gabeko, maitasun, berorik, etorkizunik gabeko kalean, espaloi erdian botata bihotzak hunkitu nahian dabilen eskalea bezala edo... prejuizioz inguratutako, ormatutako, mugatutako irla zen kai zaharrean. Baina txoko hori zen guztiaren agintari, potrorik gabeko bizitza mugatu eta inaktibora bultzatzen, agintzen zuen zati txiki baina nagusia.

Eta Ekix disakordio izugarrian bizi zen. Ezinegon etengabe jasangaitzean, zereginbai baina ezean. Gelako lehiotik egunak iluntze eta argitzearen eguzkiaren betiko ibilbide neurtzaile makalean, Ekixen muturretan, begi bistan pasatzen ziren. Ezin zituen, ez zekien bere indar izugarriak non bota. Tentsiozko ordu laurdenetan guztiak etortzen zitzaizkion bere muskuloetara eta ezin euki amorru sinesgaitzaz sekulako astakeriak egiten zituen etxearen barrenean erabat mugatuta eta hertsia ia espetxeratuta. Irrika, desio izugarria zuen bizi zirraragarri, kitzikagarri mugiturako. Baina txepela ulia zen erabat hortarako zer egin jakinaren gainean ez zen ausartzen. Azkeneko momentuan atzera botatzen zen eta orduan bere bihotza inoiz baino tristeago sentitzen zen, kasa hestu batetan sartuta hertsita, ezin atera, eta bera. Kaletatik nora ezean zebilen, inor ezagunik aurkitzeko beldurrez bere etxe inguruko lekuetan soilik, beti kale berdinetarik bueltaka, ibilbidea egina zuen eta segituan bueltzatzen zen etxera larritasun min handiarekin zintzurrean, zentzugabeko bola izugarria. Ez bait zuen nahi hori inorrek jakitea, inolaz ere! Karetea, disimuloa egiten jarraitu behar zuen. Eskolan, mementu bakarretan, irekia lagun askotakoa, oso aktiboa ageri zen. Ideala besteen begietan, gizartearen gizadi gaztearen ideala, aste burutan mozkortzen dena. Eta ezin zion utzi, ezin zuen bere imajina galdu, ideala ageri behar zuen. Eta etxean itotzen zenean ezin gehiago kalera irten bakar-bakarrik; bestalde, etxe koentzat ere itxura egiteko, eta norbait kontsola lagun benetakoa izateko, beharrez esperantzaz zebilen baina inoiz ez inor ezagunik, halako norbait ikustean korrika eskapo egiten zuen ikusia izan baino lehen beste kaletik.

—Zer zabiltz-Eta erantzuna ematea jakingo ez zuela bel-

durrez, lotsaz lotsa izugarriaz, hersten zen berriro. Eta bere burua independientea zela etsitzen saiatzen zen, holan aktuatzan, besteei jakin arazten. Baina ezin, guztiz menpekoa zen, menpekoena besteen berotasunagan. «Gizona, animala soziala». Eta izugarri gorrotatzen zuen bere egoera. Ezin zuen gehiago jasan disakordio zapaltzailea. —Gizagaixoa!

Ekix betetzen ez ziren ametsetan bizi zen, ilusioz bakarrik bizi zen. Egunero-egunero berdin-berdin jeikitzen zen goizetan, itxaropenez beteta: —Zer gauza liluragarri gertatuko ote gaur? —Eta inoiz, inoiz ez zuen galtzen itxaropen izugarri hori bere bizi mardul, edo huts, betegarri izutian, ezta bere bizitzako sekula santan galduko ere. —Bai zera! jarraitzeko arrazoi bakarra zuen eta...

Baina berak ez zuen bere irrikak bete zitezen ezer egiten, soil-soilik haiek beregan gerta zitezela nahi eta itxaroten zuen. Beno, Jaungoikoak eman zion jasankortasun guztiaz, baina pairant izate hori ez zen bada izango nik uste betirako.

HALA BADA-BADA BEHIN BATEAN EGIN ZUEN ETXETIK ESKAPO.

Negu beltzenean edo zurienean, hotza zen nagusi, aktibotasunera bultzatzen zizun hotza, baina batera lokartu, irudimena paisai zurietan galtzera bultzatu, denbora poetikoa.

Alaitasuna, baikortasuna, ilargiratzea automatikoa zen kalera ateratzean, zentzuek osotasun izugarria nabaritzen zutelarik. Goizetan ez ziren guztiz esnatzen nahiz kafe indartsuenarekin ere, egun guztian.

Pentsamenduen edo sentimenduen edo ametsen edo... Nagusitasun horretan aktibotasuna ametsetan eratu zen. Eta egunak norabide konkreturik gabe infinitoan hurruntzen ziren margo guztietako ardi txuri saltari eta lasai baina guztiz idealizatutakoak bezala. Eta azkenik asteburua heldu zen, ezinegon izugarriak egin zion eraso. —Benetan zela txoratzekoa! Sufrimenduz.

—Igande arratsalde geldoa telebistak zatikatua astiro-astiro baino azkarrago aurrera doa. Atsedean eta lasaitasunera-ko edo alaitasun eta parrandarako izan behar zukeena ezin-

egon meneratzaile harrigarrian bihurtu da. Eta benetan le-
loa, erabat; zintzilikatua dagoela aitortuz. (Lagunek esaten
duten bezala. Kontradikzio galanta!) Aktibidadera bultzatzen
duen ezinegonak inaktibidade lehergarri jasangaitza ematen
du fruitu bezala... AAAAAAAAGGR!!!!—.

Minezko amorraziaz oihu gor lehor eta errabiatsua.

Hor, gela lehiodunean sartuta ohe eskergan etzanda za-
paila begira... zapailan dagoen leho txuri, ametsetanko zu-
ritik at, gora, ... begira. Agerian normal dirudi baina barren-
dik su, odolezko su energetikoa eta erretzailea da nagusi,
kanporaezina, baina ez da horregatik suntsitzen baizik bi-
zitzen erraiak karruskatzen, deusezten, belzten guztia. Disa-
kordian ezinegona handitzen eta handitzen doa irtenbiderik
gabe, puxika bezala. Expplikagaitza da benetan eta zentzuga-
beko eta hitzetan deskribaezina, zuripen bat bezala. KLIMAX
JASANGAITZAAAAAaaa!

Eta Kanpoan agian aspertzen hasten zion elurra, elurra,
elurra.

Elurra mendian	Drogatuaren, mozkorren
Elurra mendian	kordokaduran, hegan
Dena zuri-zuri	bidai liluratuan.
Dena zuri-zuri	
Elurra mendian	
Elurra mendian	
Dena zuri-zuri eta polit.....	

ETA AZKENIK, LEHERTU ZEN.

Presioak egin zuen irabazi. Ekixek bi besoak bortizki kan-
poruntz irekiz egin zuen leherketaren irudi. Ukabil hertsia-
ren tamainuko granito puska borobil baina pikortsua pus-
katu, lehertu zen bat-batean, beltz iruditen barrengo erraiak
«txau» gorriz margotuz, inguruko alde guztietako horma lau
eta ez lauen baina bai leunen guzti guztia txipriztinduz.
PUGRG! Hots motz eta lehor lehorra, basatia.

Eta agerian hondar lehor spuknikak eta harri txiki spuknikak izan beharko zirenak ikusmenerako odol gorri heze zipristinak ziren, guztia!, denbora erabilgaitz bezala hartu zuen leherketak ... guztia margotu, inguratu, hertsu edo ireki zuen margoaren hoskar, gorrarentzat harrabotsu, 'haren arabera, horrelako bixitasun gorri-gorri indartsu eta azkenik ireki, on eskuzabal lagunkari, baina indarrrik galdu gabe, 'z.

Hala ere ez zen oraindik txokotxo txiki nagusia guztiz suntsitu, zelai zati txikia edo pixka bat handiago edo txikiago irabazi zuen leherketaren bidez. Ekixen lagun jakintsua bere egoera garbi-garbi erakutsi zion nahiz inkonzienteki zeharkakoki izan. Berak honela sinetsi eta ikusi zuen nahiz eta ez jakin arrazonamendu, pentsakizun zuzena den. Baina guk ezta ezin dugu guztiz zihur jakin... halako oinarri bat guztiz beharrezko bait da edozertarako. Ala ez??

Orduan Ekixek, gordea, kanporaezinik zuen zenbait energia batera askatu eta zerbait gehiago irabaztea lortu zuen.

Eta ez banaiz explikatzen baa Ekixen askapen espiritua-ralen prozesuan leherketa hau ona zen, nahiz eta «El fin no justifica los medios» Dioena egi izugarri izan. Ez zen bide txarra, itxuran ez bait zion inorri kalte egiten. Edo bai, zerebruaren txokotxo independente horri, baina hori txarra edo gaiztoa bezala kontsidera dezakegu Ekix ia deusezten zuelako, bere benetako izateko era giltzapean zuelako. Edo agian ez, beharbada txokotxo hori litzatek ebere izateko eraren oinarri. Orduan garapen pertsonal hutsa izango zen hau denborak eta egoerak eraginda!!!! Beno ba garapen hori beti hobeagora joango balitz bezala hartzen dugu, orduan prozesu delako hori ona da berez, baikortasuna (Nahiz eta nik guxtienez zenbait egoeratan ez batere garbi beriztu ona denaren eta txarra denaren artean) leherketa bezala... edo ez...

Ba, nioen bezala, Ekixek etxetik eskapo egin zuen.

Eta mendira jo zuen. Mendi zurietan pakearen bila, bere burua burutzeraz espirituali, psikiko mailan, lasaitasun eta osotasun absolutuaren bila, zentzuen betetasunean. Hiriko zarata guztietatik at mendiko sinfonia liluragarrira, han goi-

ko zurtasun hotz garden baina sakon xuabe baino hotzagoan; gezurretazko bero, sarkor harkor, haizetxo fin dantzaria lasaia etsia... Lurra txuri, elurrez txuri lehen aldiz zulatua eta dastatua. Airea laino, laino itsu zuri, zuri den-dena zuri lur eta aire. Lasai ixil inoiz asmatu ez den sinfonia ederrena airean darabil, zurtasunean, haizearekin bueltaka dantzaka... Inoiz ez dena amaituko betirako ote?

Ba han etzanda egotera ametsak errealitate, ametsetan murgiltzera, berekin bakarrik nor ote den aurkitzera. Bate-tasun espirituala.

Eta baziohan Ekix mendira bide ezagunetik mendi ezagunenera. Eraman izan zituen lagun bi gorako bidean lagunkari, aintzindari, eztabaidari; lagun hitzak adieraz dezakeen esanahi, zentzu guzti-guztien edukitzaileak bezala. Giza limite batzuen barrenean... noski... Eta geroago... sufritzaile.

Hura izan zen egun batez beren paradisu, eskapo-toki, zoriontsu, inoiz utziko ez duzun leku, mementuan behintzat...

Baina Ekixen asmoak ez ziren beren berdinak. Haiek sakonagoak, serioagoak ziren: —Bi lagunek egun, amets soil zoragarria pasa nahi zuten soilik. Seguituan edertasun, betetasun orekatu hartaz gozatu mementuan, asetu eta eguneroko bizira bueltatu. Geroago oroipen politik gogoan izateko, itxaropen leku, ba dala bestelako mundua gogoratzeko. Elkarrizketa gai, irudimenarentzat hegoak... Baina benetako eta eguneroko hiriko errealitatean. Eta ez inoiz hango magia hartaz eramaten utzi, kontuz!! lur elur eta aire haize mendiko, bat, txuri den-dena txuri bat egiten direnean, zuri-kontuz!!; ez meneratzen utzi! —Orduan dena izango da galdua, zu meneratua. Gaztigatzen zion lagun zentzudunak: —Gaitzaren sintoma grabea, bukaeraren hurbila... Zoragarria, bake total ixila lasaia; zeru txuria hotz sumaezinezkoa, betikotasunean. Zerua. Haizearen txistu suabe zorrotz luze e luze e e ... Bukagabeko batek gidatuta gloria.

Erabat aktiboa sentitzen zen Ekix. Berotasuna, odolaren indar barbaroa, azkarra gorputz guztian zehar salto, oldarka oldartzen. Ekix espabilatzen. Eta bihotza kampa bizia bi-

zitzera gozatzera guztia bere alaitasunaz alaitzera. Taupadak kanporuntz alde guztietatik indartzen azkartzen askantzen. Ekixen bizitzaren mementu alaienak, gozatuenak, aktiboenak, askatuenak, indartsuenak, irekienak, mugituenak, bizienak... bizitzen .Lore guztiak ireki zitzaizkion batera, egin zen biztu; eguzkiari irabaziz bero eta argi izugarria askatzen zuen, eta egin zuen mundu guztiko izotz eta elur guztiak segituan urtu eta hiriak eta irlak eta kontinenteak segundu milesimetan gasa bihurtu, eta H2O konposatua unibertso infinito guztian zabaldu mundua lehor utzia. Segundu eskas batean dena, baina hurrengo segunduan natura bizi-bizienaren superbizipen instintoak egin zuen oraindik indar handiagoz orekatu eguzki desafiatu eta mementuan irabaziaren laguntzaz; euria elurra hotza milesimetan azkar bueltatu, ura, H2O lurrataz berriz nagusitu. Eta Ekixi bere indar extranormal izugarria kendu.

Baina Ekix orduan oraindik energiiaz ilusioz alaitasunaz beteago egin zuen goruntz salto, eta inguruko mendi guztiak baino garaiago heldu eta gorago eta gorago. Guztiak iraindu zituen erabat, eta horrela egin ziren lehenengo gorritu burua markurtuz, beren haunditasun, bakoitza bere lur manupekoan erregentasun'a erabat galdu. Eta ondoren bigundu eta urtu poliki poliki baina ahal duen azkarren mole izugarria eta txikitu eta ezkutatu, suntsitu lurraren barrenean zarata haundi gor etsiaz eta ahal duen ixilen, lotsaz desagertu, lurra lau bihurtu leun suabe dirudienezko gogortasunean botere nagusi eta bakarraren menpean inolako altxamendu gutizitiarik gabe... Ekix salto egin ondoren airean leku garai garai hartan geldi geldi gelditu bait zen, eta lurra bere orbita bera- rekiko errotatze higiduran mendi, lurralde guztiak izan ziren irainduta lotsatuta eta mendiak suntsituta, lurra lauta; bai Euskalerriko Hiru Errege Maila baita Everest haundio- soa ere. Aldian Ekix errege gisa airean altu garai geldi besoak gurutzatuta, zutik argituta balarri batetik besterainoko irri- far totala eta harroa. Eta lurra buelta bat eman ondoren, mendi guztiak gaintitu zituenean lur guztiz borobil lau per- fektoa bilarreko bola meneratura jeitsi zen, eta zenbait mi- lesimetan errege absolutua sentitu zen. Baina segituan lur

barrena gunea, erdiak erreazkionatu egin zuen, erabateko altxamendu izugarria prestatu; presio izugarria egiten zion lur-raren lautze eta txikitze horrek eta ezin zituen bere indarrak eutsi kanporantz, orduan dena lehertzeko zorian zegoen baina bere superbizipen instintoak orain ere mendiak konbentzitu zituen kanpora ateratzeko, ez etsitzeko, errege jarraitzen zirela izaten, garaien, haundien sendoen errealitatearen sinbolo hilgaitz. Hango hura pailaso hutsa zela eta ez zuela inungo eraginik ezta eskubiderik, ez zituela oraindik gainditu, beren esku zegoela eta gainera leherketarekin mehatxutu zien. Orduan mendiek handiak bezain inozoak, izateko era ahulekoak baina batera azkarrak bizkorrak zorrotzak eta errege sendo lasai haundioso desafiatazaileek erabat konbentzitututa altxamendua egin zuten; berriz ere txintxoi eta garanez bete zuten ludia, «Plop» Puxika zimurtu pegatu eta adardun baten haizatze bat-batekoa... eta guzti hau segundu bitan, geure neurrian guretzat zuentzat ulertzeko. Beste denbora neurri motelagoa erabil izan bait zuten bi gertakariak, beste leku bateko edo leku berean, ispilu kontraerrien imajinen azken gelan...

Ekix bera ere nik uste ez zela konturatu. Ni bakarrik nere begi poetiko ia omniboteretsuaren bitartez, edo «ia»'rik gabe...!!!

Gure gorputz eta zerebruaren barrenean berez botere izugarriak bait dauzkagu norbait noizbait eriden ditzan, dirudienez. Baina afirmazio hau ere beti giza zerebru bategatik asmatua, pentsatua, intuitua, giza limiteen barruan frogatua. Ez bait daukagu beste biderik, nahiz tontor garaienetara heldu hor barrengo da bakarrik, hor bakarrik da esistitzen jakinduria guztia. Eta hau ere nere zerebru miragarritsuak esaten ditenez, leku edo konklusio berdinerara heltzen gara... .. Hara beste zirkunferentzia!. Edo nik uste bakarra dela zirkunferentzia arazo, pentsakizun, galdera... guzti-guztiei erantzunez, baina erantzun hori irtenbide edo arrazoizko soluzio ez izanik. —Desesperatzekoa! Denok hastapen objektibo basiko batzuetan oinarritzen gara norberak hortik hasita bere subjektibidade propioa, ideologia, izateko era errealitatean, errealitatearen aurrean heredentziazko geneak eraginda, egoe-

ra ingurugiro sozialak erangida, behartuta zure burua auskitzen saiatu nahiz ez inoiz aurkitu, saiatu. —Baina zer ote benebenetan zurea bakarrik den hori!-ba zure izate bera soil-soilik. Eta zure izate bera faktore guzti haietaz erabat kondizionatuta dago, orduan zure egoera da, faktore guzti horien eraginaren baturaren emaitza. Ez zeralako berez eta zuk nahi duzulako sortzen, erabat kondizionatuta, zure izatearen bizitza agian idatzia edo ez du ere hainbeste lanerako merezi, gure mugimendu guztiak dute bere izatearen zergaitia, funtzioa. Eta nor ote txontxongilo guztiak mugitzen gaituen esku bene-benetan omniboteratsua? ba benetan alde batetik ni bera. Ezin bait dezaket zihurtasun osoz ezeretan sinistu. Sinismen, uste, pentsakizun guzti hauek beti ere nere buruak errotuta beste inungo bene-benetako errorik gabe, erro desegur hauen beharra bakarrik. Gure inguruko izateen zerebru mainak edo teorien gurearen berdintsu xamare ditugula ia batere, gurea ere ez dugularik ezagutzen, bere funtzionamenduaren egitea bakarrik. Soilsoilik egin dezakeguna da elkar ulertzen saiatu, erro gogoeta ikuspegi desberdin guztiz desegur horiek konpartitu, eztabaidatu, zuritu, garatu, moldatu egi desegur perfektogoaren bila eta bila. Agian benetako egia-egi desgur perfektogoaren bila eta bila. Agian benetako egia-zen zati txikia ezagutzera ailegatuz baina ez inoiz osoa...

Bizitzaren arrazoia, helburua, utopia dute, dugu hori eta... baldinbada. Eta guzti-guzti hau ere beti giza zerebru bategatik asmatua, pentsatua, intuitua, giza limiteen barruan frogatua. Ez bait dauzkagu beste biderik, bakoitza bere hezur eta gezurretazko horma gogor hortatik ezin da atera, nahiz tontor garaienetara heldu, hor barrengoa da bakarrik, hor bakarrik da esistitzen jakinduria guztia. Eta hau ere nere giza zerebru miragarritsuak esan, adierazi ditenez logika lege, bizitzako egoera gertakizun eta faktor guztien eraginez. Zirkunferentzia! Bai, nagusi den zirkunferentzia bakarra; zirkunferentzia txiki guztiak bait dira haundia, eta ez beren batura baizik txiki bakoitza da nagusia, bere isladapena, ezer ez argitzen ez duen arrazonamendu ximpleena. Berdina, leku berean gaude milaka erlazio berdintasun eta isladapenen inguruan. Unibertsoa den sinpletasuna konplexutasun gaitz eta

zentzugabe edo oso zentzuzkoan, izugarrian bihurtzen dutenak gure begietara. Eguzkiaren inguruanko biraka, den-dena osatzen duten atomo txiki-txikienetan isladatzen delako. Eta honela unibertso guztia eta gehiago eta gehiago, eta handiago eta handiago... Infinitoa!!; Etzanda dagoen zortziko desesperatua edo despreokupatua, multijakintsua den bezala. Gauza guztien erdia, erdigune jaun omnipotentea, eta txikiago eta txikiago eta txikitxikitxikia... Ezer ia, ezer eza baina berdina, hori da oinarria —ez dakidan ezerra seinalatu gabe—, ez desberdina. ... Koadroa margotzen margotzen duen koadroa margotzen margotzen duen koadroa margotzen margotzen duen koadroa margotzen margotzen duen koadroa margotzen margotzen duen koadroa margotzen margotzen... baina nor ote benetako lehenengo margolaria???

Infinitok dioenez ez da benetako lehenengo margolaririk, ez lehenengo ezta azkenik. Mugak ez dira esistentzen. Baina inungo mugarik, limiterik gabe ezin bizi??.. Utopia... Utopiak ezta ez ahal dira esistitzen.

Saia gaitezen. Ezer ez da ezinezko baina den-dena da zalantzazko.

Gauzez eldarnio gogorrean. Kea darit burutik.

Eta galdu naiz. Bakarrik nabilelako galdu naiz, inor ez dudalako bidea erakuts nazan; ez dudalako inor aurrean eztabaida eta oso zalantzan jar ditzan nuere roiloak, gogoeta deiturikoak. Bestela ez nintzen hain urruti helduko.

—Ekixen indarraren, Ekixen leherketaren indarraren erakusgarri bezala—.

Eta Ekix planak egiten hasi zen bere ingurua hobetzeko gizartearen hobetzeko bere gogo irrika amets betegabeko guztiak bete zitezten plan azkarrak definitiboak. Ikusi zuen bide zuzena eta erabat objektiboa helburu guztientzat, zeintzuk diren zuzenak eta zeintzuk ez. Bere utopia guztientzat bideak ikusi zituen guztiz zuzenak garbiak inungo oker ezta zalantzarik gabe. Bere ingurune guztia garbi ikusi zuen baita etorkizuneko bidea. Utopiak desagertu ziren guztiz posible eta uste osoz baina inungo aurreiritzirik gabe bait ziren. Halere berea bait zen gauza guztien gainetik.

Eta planak aurrera eramaten hasi zen, bere irrika nahi amets helburu utopia guztiak aurrera eramaten zituen, atzera bota ezta geldi arazi ziokeen inungo aurreiritzi lelorik gabe... —Azpi musika arin azkar bizi indartsu zalapartatsu ireki atengabeko, motz eta errepikatu batez—. Ekix, mendi gailur zuri-zurian zutik dunbotsaren erdian zutik begi hertsia baina guztiz irekiak eguzkia begira besoak gurutze moduan zabalik ukabilak indarrez hertsirik ahoak eta sudurrak irekita ke zuri hotza zerion arnasaren bihotzaren taupada azkarrei indartsuei errabiatsuei. Osotasun oso-osoa, zoriontasuna. Baina bakarrik zegoen. Bakarrik sentitu zen. Bakarrik eta galduta.

Hotzak egiten zion bizitu espabilatu baina energiak irauten zizkion bitartean soilik, eta agortu energiak. Agortzen ziren, zituen.. Ekix hotza sentitzen hasi zen mugimendu fisiokoaren moteltzearekin gelditzearekin batera. Nekea zetorren logurea, logure izugarria sartu zitzaion. Ekix txoko batetan eseri, makurtu zen. Eta hotza handitzen gogortzen hozten hasi zen, Ekixen hezurretaino sartzen. Hotzikara izugarriak zirgite egiten zioten Ekixi hankezurretatik gora barrengo barrerik dantza mugikor laster eta azkar heze, gogor, lehor, tximista hotz zorrotz indarrez erraiak ebakiz, argi txuri hotz dirdiraz itzalia, milesimetan mende. Ura hezurretaraino sartu zitzaion eta bertan solidotu gogortu gortuu. Dardarka, hotez akatuta, horzkidura atengabea hozkirri agoniatsuan. Ekix sufritzen zuen erabat nekatuta nekatuta hozminduta txoko elurtsuan kikilduta burua hankartean elur maluta lodiak golkotik sartzen deusezten eta finkatzen pinu zurietako espetxe ilunean aldapan behean ur hotzaren soinu aurruntzen urruntzen..

Eguzkia zeru guztia irabazita zioten hodei gris izugarrien atzean izkutaturtzen, eta batera beruntzarako bide sekularra betikoa aldaezinezkoa hartzen zuen. Eta iluntasuna erori zen, berekin hotza, ipar haize suabea baina azkona hotza sastagai gupidagaitza. Elurra erortzen hasi zen, orain berriz fin leun ixil-ixilik oso ixilik bakea zekarren irabazi zuela adieraziz. Orduan Ekix behera bueltatu nahi izan zuen, benetan konturatu

zen. Esnatze desegurra. Nahi eta ezin, bere betiko sinua. Mendian galdu zen, ez zekien nondik zebilen, bakarrik. Pinu zuriak bakarrik izan zituen lagun, eta gidatzaile. Orain zituen espetxe eta dena zuri gauaren beltzean goruntz eta beruntz sarturik kaiolaratutako txoria sentitu zen bere baso zuri mendi zuri liluragarrian gauaz preso. Eta haize bolada suabe hotz batek egin zion mehatxu, esperantzarik gabeko oihu belarrian xurxulatu, hotzikara izugarria igo zitzaion Ekixi, (hotzazkoa), oilasko sentitu zen. Batera, gelditzen zitzaizkion indarrez karraxi egin zuen; muskulo guztiak azken aldiz gogor tentsioan jarriz ahoa guztiz irekita goruntz AAAAAAHGR! Eta erortzen zen elurra irentsi zuen eta ahotsa ahuldu, deuseztu — Baina han gelditu zen oihu bertikal gorria eguratsaren loditasun gris txurian margotuta, gora eta gora zihuan hotzikara materializatua bakarrik pixka bat dardaratua, uhindua. Biak batu egin nahi izan ziren anaitasunean, baina ezin, denborak eta hotzak eraginda, elkartezina hemen, han. Eta hotzikara delakoak etsi-etsian jarraitu zuen goruntz eta goruntz zeruko laino hertsietan galtzera. Oraindik ere ikus dezakezue Ekixen oihu bertikal gorria, baina nahiko motza, hango zeruan. Betirako aztarna hilgaitz eta froga bezala... (imajinazio pixka batez...). Eta Ekix lurrera elurretara suntsitu zen. Azkeniz, txoko batetan makurtu, logureak egiten zion hartu, begiak hertsu zituen poliki-poliki.

Elurrak bere gorputza ere zuriz estali zuen.

Eguraldia nolabait bere alde zegokean, mendian hotza zen nagusi, zuria agintari. Eta bakarrik, galduta... zerebruaren txoko txiki bizkorra nahiz leherketan ondoren egin zen berri haunditu, aginte handiagoa hartu kanpoko klima'x h'aren eraginez. Oposizioa gaizki jokatu izan zuen, zuzena ona indarrez ausarta baina beren barnean benetako gidari gudari intelijentea falta zitzaien. Beti izan ziren «Jr» maltzur berekoi alderdikero zentzudunaz kontrolatuak.

Baina hau ez mesprezuzkoki, ez bata ezta bestearen alde; —hemen nabil bi aldetako zentsurei txiri egiten etengabe, neutrala izaten saiatzen, ona eta txarra eta ezaugarri onak eta txarrak esatearen tentaziaori uko egiten saiatzen; ezin beti... baina baina, zergatik banaketarik egin?... zentzugabea.

Eta azkenik Elix bere osatsunean ez zen disakordian sentitzen. Ez zuen batere ezinegonik, ez inungo kezkarik, ezta hotzik sentitzen bere itxura hotzikaratu txuri estalagtita heze lehor solido ilunean ilunarekin. Guztiz ondo, lotuta lotan la-sai, zeruaren ateetan, zeru txuria amets liluragarria.

ERLAJAZIO TOTALA

Odola egin zen mementuz hoztu, baina ez gelditu bere bi-de'an, abiadur atxikitu gutxitu. Edo bai, polikigo polikigo ahulago, bere loditasun indar gorritasun guztia galdu zuen zarta txuri gogorra hotza solidoa haserre amorru guztiz deusezten, bihurtzen berea egiten, energiak botatzen, hozten ureztatzen ahultzen ahultzen alhultzen.

Zain mugatuen barrenean bihotza hasten zen martxa zabal-tzen, zuriagotzen, gordetzen, hozten, hertsitzen gloria ezezagun infinitora irikitzen.

AAAAAAAAAAAAAAAAAAAA

(Gregorianoa belarrietan eragiten, zartatzen polikiago jarraiago monotonoago monotonoagoo gozotzen

g l g l o r i a a a a a a a)

Lasaitasun infinitora, hegan ezer ez egite ezer ez den er-lajazio zoragarrira. Ametsetik errealliterata, inoiz ez esnatu txuria zuria denona.

Jakinduriaren para disura.. .. Txuria zuria denona.

Eta zentzuek osotasuna, osotasun txuria geldo inaktibo-tasun osoa.

Lur eta aire bat egin ziren bat, esnezko ezer ezko txuri sarkari hotza..

Etzetera etzetera etzetera.

Horretan gelditu zelako.

BA IZARREK EGIN ZUTEN ESNATU, ESPABILATU.

Hodei gri seta beltzek bota behar zuten guztia bota zuten eta aldendu ziren, zeru zati hura garbia utzi zioten izoztuta zegoelarik, gaudituta.

Ekix berriz bere desorientazio osoan goruntz jo izan zuen biderik eza jakin ezean gau eta lainoarekin.. Eta laino bera behean utzi zuen, mendiaren ia gailurrean zegoen. Eta loak hartu zuenean basoan barna izotzaren irritstapen propietateagatik Ekix izotz bloke haundia, bueltaka beruntz erori zen basoaren, mendiaren agerrune, argi arin une batetan.

Eta hor zen Ekix ahoz gora argiunearen erdian. Lurreko elur erorberriek argitasun txuri fluordizdiratsu konstantea xuabea artifiziala egiten zuten goruntz, eta gauari irabazten zion jokua, eta zerua argi zen gau lasai eta isilaren iluntasun puskatuan. Izarrak inoiz baino handiago garbiago ikusten ziren askoz gertuago mendi gailurrean eta guzti-guztiak, ez zen batere falta, bakarrik ilargi bakartia. Argitasun izugarria zegoen han, egun berria zirudien baina argitasun hotza, ezin zuen horrek Ekix izotz puska urtu.

Orduan izarrek Urtzi jaun omniboteretsuak agindu zuelako, bere muturren aurrean hain hotz hain gertu ikusi zuten bizia eman nahi izan ziotela, beraien eskakizunez eta Urtzi beraren nahiaz.

Ekixi beti liluratu izan zioten izarrek. Estudiatu zituen, gizakion fenomeno hauen arrazoitzea baina benetan hauek itsuki sinistu gabe. Ezagutu. Eta sentimendu gehiago baino pentsamenduzko poesia ederrak egin zizkien izarrei, bere ederrinak, maitasunaz. Liluraz, opari bezala Urtzi handiari, bere izatearen erroie eta gauari, misteriotsu huts baina beteari, ambientatzaile fondo beltzari. Ortzeko izar bakoitzak bero eta energi gune bakoitzak izpi indartsu bat bidali zuen Eki-xengan, izpi guztiak zuten helburu Ekix.. Denak jo, eragin zuten batera. Argi energi bero izpi horiak luzeak hamar mile-simetan azkarrak jo zuten Ekix eta mementuan Ekixen inguruan miragarritsu ostadar aureola, astadarrezko kiola jai

zen leun leun suabe ixil.. Urtzi handiaren koroe haundioso bizia indartsua argia lasaia ixila, alaitasunaz nabarra, kolorez egina airez baina inor baino finkatuago, bere lekuan bere unean beti maiestatearen koroe ederra, paradisu lurtiarraren bizigarri argi margo erro, bere agintearen erakusgarri, giza-ki apelantzat ezjakintasunaren misterioaren edertasunaren terioa mugarri eta batera burla, burla, unibertsoaren erregea.

Eta Ekix hor erdian senik bere txiki hotz hil, zen guztia-
ren zentru tiroen txurii. Esnatu!!!!

Argi izpi, margo izpi horien eraginez izotza urtu zen. Ura Ekixengandik jeisten zen ihes egiten zuen eta mendian gora ibaia sortu zuten. Ala beruntz??

Mendi guztia argitu zen, argitasun horia, zoragarria, bat-batekoa. Elurraren gainean dena izan zen argi, indar esplosio ixil zoragarri, mugagaitza. Ekixen bihotza berriro hasi bait zen benetan martxan, izotza urtu zen eta ur hotzak lurrundu goruntz ez zituen hodeirik sortu. Odola berotu berriz, irakiten indarrez azkar Ekix bizitu zuen. Begiak egin egin ziren ireki indarrez-«krak»-izotza puskatuz, eta ez ziren bati-
tere izutu itsutu argi nabar koloretsu izugarriaz.

Egun berria zen izarrek oraindik argia eta beroa bidal-
tzen, elurra isladatzen eta biziaren erro den urean bihurtzen eta ortzadar hura, liluratzen paradisu. Ostadarraren zazpi margoak: Gorri, laranja, hori, berde, urdin argia urdin iluna eta morea. Kokatu ziren alaitu Ekixen gainean.. Ekix zutik jarri zen. Indarra bueltatua zitzaion, eta farra, alaitasuna aurpegira, eta bihotzera. Izarrek eta Urtzi handia zetzaten begira, urgilutsu urguri. Eta han zetzan bere sinadura, izpia moztu zuten.

Mundu berri lilugarri hartan Ekix arku miragarri haren sortalde hanka bilatu, eta aurkitu zuen. Margo, izpi gorriaren berotasun indarrak luma fina bailitzan altxa zuen eta ostadarrean sartu. Ekix bero handia zuen, hartu zuen eta laranja-pasa zen, epela gozoa ezitia, izpi horiak erakarri zuen azkar... alaitasuna, eta han goran ostadarraren gainean pozik sentitu zen eta izarrek zeru urdin ilunean ikusi zituen.

ahoa irrifar ironikoa eta totala eta begiak izar bilakatu ziztaizkion mendi guztira irrifar alaiak zabaltzen... argitasun hartan.. eta han goitik egin zion burla eguzkiari, — traidore koldarra! eta ilargi tristeari bakarrari, mingaina atera zion bi eskuak sudurraren aurrean jarrita oihu lelo eta zorrotza bota zien, edonon editu zen, eta ondoren eskuak belarrietan begiak sudur aldera juntatu zituen. Burla ikaragarria. Bi astro erregek Ekix gupitetsi zuten, heudek bait dira errealitate gurearen argibide eta froga indartsuena, mugak finkatzen dituzten bi antonimoak. Mugak, errealitatea zerebrua zerebrua zerebrua behera. Tamalez, hori da, errealitatea dugun gauza bakarra. Denok kontzientzia hartu zuten.. Norbaitek linterna itzali zuen arte. Horrela behar zuelako. Eta Ekix lurrera erori zen, elur hotzera, iluntasun berdinerara, bakarrik baina ezer ez zen berdin.

Ilargi tristea malenkoniatsu bakarra bakartia gogoratu zuen eta bakarrik sentitu zen, bakar-bakarrik... eta hotza, eta galduta, bere izaera praktikoa erreala zentzuduna, han behean zegoen gizartean gauzatutakoa, beretaz jabetu zen. Ezin zuen susmatu han behan ere elurra egin zuenik, hain ikusten zen urruti. Eta hain urrikalgarri, bere zorigaitzean, ikusten zen... berriz ere oihu egin zuela ahal zuen abots bortitzenaz laguntza eske, haizeak poliki poliki zeraman oihua elurretan galtzera. Inor ez zen handik, mendi ezezagun galdu haietan... gaua lasaia zen: Leku guztietako (e)-lurreko elurrak Ekix kaiolaratzen zuen behetik goruntz fluordistita zuri hotz artifizial harrigarriaz, eta belaunetaraino ehortzita. Ez zekien zer egin.. Konkista bukatu zen. Haize otz garden geldo zaratsuak atzetik jotzen zuen eta ez dakit nolatan pinu baten adar baten elurrez betetako esku irekitik elur plasta jauzi zen zarataz haizearen ixiltasun hartan zebilen haizea temati bukatutako bataila zelaia erreparatzen lur guztiz konkistatua; lur hila meneratua, gorpu hilez landatua hodeien azken elur tanta finak dantza mugimenduan geldo azkar airean pozik. Atzekaldetik eta goitik zetorren arku leun bat aurrean egitera, lur elur arrasean arin soinu ingurzgarri luze luze xirulari hotz, hauts fin zuria hurrupatuz eta ondoren berriz gorra dantzan zirimolaka zuzen arku leuna lur berriak, zaha-

rrak... argi mugatu hotz txuri gori liluragarri hil hartan, preso.. egoera lasaitasuna hileta tajutzen giroa protagonizatzen putre lazgarria, espetxean haizea libre lasai.. bihotzen sentipen mingarriei leku eta desafio eginez tristurari. Tristura soilik. Han.

Eta birresnatuta bere burua begiratu zuen, jantziak gogortuta jelaz. Ezin zen gelditu, bidea ikusi zuen elurretan eta oitnez ibili eta ibili zailki monotonikoki beruntz begira, bidea aurrera beti aurrera beti aurrera. Begirada altxa zuen eta argi bat ikusi zuen han urrutj gau betegabea, baina gertu zirudien, (baserriren batekoa edo), eta berriz ere oihi egin zuen. Animatu zen, eta aurrera beit aurrera bidean. Behera joan nahi zuen berriz halako zibilizaziora. Eta bidetik basoetan zehar sartu zen eta aurrera beti aurrera, ibili eta ibili. Baina inoiz ez zuen behera jotzen bide hura, ezta beste batzurekin gurutzatu.. itsu. Ez zuen pentsatu nahi bueltaka ari zela. Mementuetan elur ilunean paisai berberak ikusten zituenean, bidetik, angustia izugarria igotzen zitzaion ezarriara, ezin arnasa hartu. Argi hau gertuago hala urrutiago berriz ere?? Eta bere gurasoetan pentsatzen zuen, nola ibiliko ziren hain kezkatuta, eta agian zenbait jende bera bilatzen. Ez zuen pentsatu nahi. Eta lasaitzen zen aurrera jarraituz beti aurrera, pasatzen zitzaion. Nekea ez zen inoiz agertzen bere hanketan, ez bazen gelditzen... eta pinu zurietako basoa berriz lainoz estalita ez zen inoiz bukatzen; pinuetazko aldapa bortitzean, mendiarena, nagusia mozdura bat eta txingurri bakartia lainoen artetik, hor, katiuskak elurretan kriskitatzten, han behean erreka txikia erabeorki bere soinua eta bestaldean beste aldapa izugarria, beste mendia han urruti...

Eta Ekix, bukatzeko, eta hala diodalako, ezin bait da ezer ere ez guztiz arrazona eta ez dut kaxkarkerietan erori nahi. —Hara arrazoi bat!... Utz dezagun!!... BAA HAN GELDITZEN DA!!

...«Egia esan, denborak neurekoikeriak, harrotasunak, eta benetako komunikaziorik ezak, beste zenbait zergatiren artean, harrapatu naute. Eta hauen kontra altxatu behar dut nere burua, gauza batzuri hainbeste garrantzirik eman gabe.

Bizitzari, gaurko ume kozkor eta jolasti haien antzera, irribarez agur egin nahi eta behar diot,

—Ekix nazkatuta. Azkenik azkenik azkenik aurkitu uste izan zuen egia soluzio eta guk ere.—Zoriontasuna! nahiz batzutan irribarre serioa izan...» (Nere lagun Patxi Zubizarreta'ren «sentipentsalaipenak» ipuietik).

Aukerak, aukerak, bizitza aukeraz bete beteta dago. Eta inoiz ez zara zihur izango aukeratu duzun aukerabidea zuzena ote den zure helbururako. Ezta zure helburuez. Zure helburu horiek dira —bidean— konbentzimendu osoz zihurren dakusazun gauza. Utopia dira. Ezin inoiz horra hel, baina beti ahal behar horra iritsi... bukatzean. Bukaera guztiak hasiera dira... beldurra dio aldaketari. Utopia gloriosoari. Beldurra ezezagun denari bakarrik ahal da. Eta hori da roiloa ba.

Bizia bizi behar dela nahi eta nahi ez! Ez hil. Hori da gure kondena, ezta suizidioa da soluzio, ezta gutxiagorik ere... Kotxearen lehiatilak beltzez margotu zituen eta aurrera gidatu gaez beti gaez aurrera inorkaso egin barik.

...«Inoiz ez nuen laketa izan gatozen lekua, zerbait berria behar dugu, dinamita pixka bat behar dugu.

Ibilaldi bat egingo dugu nerabezaroa deituriko deskaptable batetan eta aro buruz garbi batetara zuzenduko gara.

Eta haiek nora goazen galdetzeko gelditzen bagituzte, gauean zehar gidatzen dugula esango diegu.

Eta eguzkia dena argitzen hasten bada, guk beltzez pintatuko ditugu lehiatilak ea horrela beti gaez gidatu ahal izango dugu»...

«Drive all night». Elliot Murphy (abesti bat).

MENDIAN GELDITU ZEN BAI

Mendian geldituta jeitsi zen.

Mendian gelditu, ta jeitsi zen.

Ez zuen zibilizaziora bueltatzeko gogorik izan. Handik —lazarria— iruditu zitzaion. Par egin zion zibilizazio deituri-koari, guztiari par eta irribar zoriontasun alaitsuz. Eta Tarzan berria han Tarzan berria. Ez da inungo lelokeria. Zoriona Ekixena, inbidia diot, inbidia. Oraindik ez da aurki bere egote zihurtasun osoan... Betirako! Betirako!!!

Eta zein ederra! Zein ederra! Han dena poeta harentzat poeta harentzat. Dena popatik hartzea hartzea hartzea hartzea.

Argi egin zen azkenik. Eguzkia atera zen argitasunaz txuri baina gero hori hori, farrez eta irribarrez. Ekix itzaletik atera zen, eguzkiak begiak argitu zizkion eta ferrez eta irribarrez, farrez eta irribarrez bizitzari aurpegi eman zion. Gaua joan zen. Zein zoriontsu! Paradisia Ekix! ez zuen susmatzen dena bukatuko zela azkar eta berriz dena berriz dena berriz aspertuko zela bere egoera asozialataz. Eta materialismoa, haragizko irrika delakoa berotasuna edonon edonon aurkitzen da maitasuna eta gorroto haundiena. Dena da berdin, inor ez da normala. Asumi gaiztezen gure egoerara hala ez gaitezen asumi baina berdin izango da... Itxaropenak ez du esperantzarik. Zein ederra!

Eta txapa bat inbentatu zuen: eta zure roiloa bilatu, atsegin uste duzuna eta jarraitu jarraitu jarraitu bizia ezertarako bizitzeko. Hil arte. Hil ondoren jarraitu... eta dena amaitu zen haragizko irrika batez...

Baina baikortasuna behar dugu. Jarraitzeko eta bati aurrera aurrera. Eta sariak irabazteko, polita ez txapuza...

Eta ala zein ondo! Sariak sariak. Hemen hauen sarien aurkako protesta.

Eta konpetizioa...

Eta dena dena jarri nahi nuke hemen bukatzeko.

Nazkatuta. Munduko edertasun guztiak. Beste baterako.

—Pasatuko zait...

Pasatu zait. Eta ni hemen behean oraindik galduta, —galduta! ?????

«Intrépido y sereno, había entrado con su ciencia y su experiencia en el maravilloso recinto cuya construcción es compendio y abreviado resumen de la inmensa arquitectura del universo. Era preciso hacer frente a los más grandes misterios de la vida, interrogarlos y explorar las causas que impedían a los ojos de un hombre el conocimiento de la realidad visible...» (Benito Pérez Galdós'en «Marianela»'tik).

Aurkitu zuen azkenik bere burua, bere izateko era ez zuen inoiz gehiago zalantzarik ezta disakordio ezta ezbairik. Ados azkenean ados han, mendian.

Itxurakeri edo hipokrisia deuseztu. Beti esango eta egingo zuen handik aurrera egia sentituko pentsatuko zuen guztia garden garden edozeini. Prejuizio guztiakin akabatu, baita beregan izotz guztia edonorgan.

Gezurra orduan guztiz bukatu zen, dena zen orduan errealitate gardena han mendian liluragarrian. Hori bait da dugun gauza bakarra aurrean kaxa miragarria, errealitate objektibo den ez dut onartzen bere fantasia da bada dena. Baina oinarriak beharrezkoak ditugu. Lojiko.

—Eta barkatu, barkatu guztiagatik...

Ez zen bada inoiz gehiago galduta ibiliko, bere bidetik guztiz ziur beti nahiz ez jakin nora, eta mendian egon zen hura frogatzen zoriontsu, zoriontsu, betirako. Gero konturatu zen gizartea zela bere leku. Gizartean zela gizakia. Aldatzeagatik batipat. Munduko gizakiarik liluragarriena han behean guztiarekin... konturatu zen behean, hirian ere elurra egin zuela.

Amaiara

OHARRA: Hau da nere egonezinaren fruitu, disakordioarena, nahitaez'ena. Denbora luzean eta moztuetan. «Total patatas».